

Juist klassiek liberalen zouden de spreidingswet moeten toejuichen

Yara Al Salman

universitair docent ethiek en politieke filosofie Utrecht

Dick Timmer

docent ethiek en politieke filosofie Technische Universität Dortmund

Na een machtswoord van premier Rutte accepteert de VVD-fractie schoorvoetend de asielwet of 'spreidingswet' waarmee gemeenten gedwongen kunnen worden om asielzoekers op te vangen. Het gemor binnen de partij blijft. Het lijkt logisch dat liberalen protesteren tegen het 'dwingen' van gemeenten. Liberalisme gaat immers over vrijheid en het tegengaan van dwang. Toch wordt hier een denkfout gemaakt.

Liberalen verdedigen namelijk de vrijheid van individuen, niet de vrijheid van lokale bestuurslagen. Waar de beslisbevoegdheid over asielopvang precies ligt, is daarom géén liberale principekwestie. Het is een pragmatische kwestie, die op basis van één criterium beoordeeld moet worden: welke bestuursvorm beschermt de individuele rechten van alle betrokkenen het beste?

Om individuele rechten te beschermen, is dwang van de nationale overheid richting gemeenten niet alleen geoorloofd maar soms ook verplicht. In het schandaal dat de Nederlandse asielopvang heet, worden de rechten van vluchtelingen met voeten getreden. Daarom moet de nationale overheid de regie nemen, in lijn met het liberale gedachtegoed.

VVD'ers beseffen dit waarschijn-

lijk heel goed. Gemeenten worden immers continu gedwongen om taken op te pakken, zeker ook onder de kabinetten-Rutte. Denk aan de ingrijpende overheveling van de jeugdzorg naar gemeenten. Protesteren partijleden tegen elke wijziging voor gemeentelijk bestuur? Aannemelijker is dat zij protesteren tegen de opvang van asielzoekers, en dat ze de vrijheid van gemeenten als rookgordijn gebruiken.

Merkwaardig genoeg verzet juist een groep VVD'ers die zich 'Klassiek Liberaal' noemt zich hevig tegen de spreidingswet. Volgens hen schendt deze wet niet-onderhandelbare libe-

VVD-leden gebruiken de vrijheid van gemeenten als rookgordijn

rale principes. Maar klassiek liberalisme pleit juist vóór een ruimhartig asielbeleid. Het centrale principe in het klassiek liberalisme is dat het individu rechten heeft die de overheid onvoorwaardelijk moet beschermen. Elk overheidsingrijpen dat tegen deze rechten ingaat, is onrechtvaardig.

Maar in de discussie over de spreidingswet vergeet Klassiek Liberaal gemakshalve dat volgens het klassiek liberalisme mensen rechten bezitten op basis van hun mens-zijn, niet op basis van hun burgerschap. De overheid is er immers alleen om

individuele rechten te beschermen, niet om deze uit te vinden. Daarom heeft ieder mens deze rechten, ongeacht waar diegene wordt geboren.

Dit betekent dat klassiek liberalen geen onderscheid kunnen maken tussen de rechten van burgers en de rechten van asielzoekers. Beide groepen verdienen bescherming.

Het gemor binnen de VVD is een variant op een rechts riedeltje: 'Nederland is ons land en wij mogen beslissen wie binnenkomt'. Alle steun die zo'n principe binnen de VVD lijkt te hebben ten spijt, botst dit principe met het klassieke liberalisme. Het beroep op 'ons land' is namelijk een beroep op een collectief, niet op een individueel recht. Maar bij liberalen staat niet het collectief maar het individu centraal.

Echte klassieke liberalen moedigen gemeenten daarom niet aan in hun weigering basale rechten te beschermen. Juist zij moeten asielzoekers beschermen tegen falend overheidsbeleid. Om dezelfde reden moeten VVD'ers tegen een ander deel van de asieldeal protesteren: de beperking van gezinshereniging. Dát is onverenigbaar met de bescherming van individuele rechten.

Klassiek Liberaal is niet klassiek liberaal maar klassiek opportunistisch. Al langere tijd willen partijleden een zo restrictief mogelijk vluchtelingenbeleid. Zij zien nu de kans dit te realiseren.

De weigering fatsoenlijke opvang te organiseren, is geen liberale plicht maar ordinair plichtsverzuim. Laten VVD'ers die de rechten van asielzoekers willen schenden dit op eigen titel doen, maar niet uit naam van het liberalisme.